

C, 36.3.11

HIERONYMI GIRELLI

FRANCISCANI CONVENTVA-

LIS IN GYMNASIO PATAVINO

THEOLOGIAE PROFESSORIS

PUBLICI, TRACTATVS

ADVERSVS QVAESTIONEM

Marci Antonii Zimaræ de speciebus intel-
ligibilibus ad mentem antiquorum

Auerrois præsertim.

NON AMPLIVS IN LVCEM

editus, cum eadem quæstione eiusdem Marci

Antonij Zim. Illustriss. & Reueren.

Francisco Gonzagæ nuncupatus.

Ex libris Chiavelli

*Del luogo di casa
Gio: D. lu*

Cipucini

VENETIIS MDLXI

BIBLIOTHECA
NAZIONALE
DI VENEZIA

AD ILLVSTRISSIMVM ET REVE.
FRANCISCVM GONZAGAM FRATRIS
HIERONYMI GIRELLI BRIXIENSIS
in questionem de speciebus intelligibilibus.

PRÆFATIO.

Girelli. G.

Adversus quaestionem

Venetis, 1561

40

AEPE id vſu euenit, vt nō
nunquā veri inueſtigandi
cauſa, cuius propria eſt homi
nis inqueſitio philoſophiæ
preſertim conſulti, in contra
rias feramus ſententias, &
alius alij aduerſetur nō liuo
re aut inuidia, ſed quoniam

ſua cuique placent, & ea probentur magis, quæ a ſe
ipſo excogitata ſunt. Suum enim cuique pulchrum,
& ſuo opere quiſque artifex impenſè delectatur,
non aliter quā rebus quibuſdam ex ſeſe progna
tis. Quæ autem veritati propina ſunt, id aliorum
eſto iudicium decernendi. Neque enim decet quen
quā in ſua cauſa iudicem conſtitui. Id mihi in præ
ſentia accidit cum ornatiffimo & in philoſophia cla
riffimo Marco Antonio Zimara. qui cum adhuc ſu
peruiueret tractatum edidit, quo dari ſpecies intelli
gibiles probare contendit. Et quoniam in eo ducem

facit Auerroim , multaꝓue sibi impingit, quæ ne
mea quidem sententia vir ille somniauit, videbam
oppressam veritatem et abstrusam latere cimerijs (si-
cut aiunt tenebris inuolutam. Diu multumꝓue distu-
li, sperans aliquem fore de philosophia bene meri-
tum, qui mihi hunc laborem adimeret, neque patere-
tur rem tam apertam in occulto iacere. Mirum ta-
men mihi fuit, ex tot clarissimis scriptoribus, nemi-
nem adhuc ex professo simile negotium suscepisse,
cum rem non in frugiferam aggressurus esset ille, qui
hunc laborem sumpsisset. Existimabit forte quis-
piam rem haud quaquam tanti esse momenti, quan-
ti mihi ipsi visa est, atque idcirco illum inanem ope-
ram sumpturum, qui de re tenui & exigua discepta-
set. Lolio victitant, qui sic persuasum habent, cum
vnus in philosophia vel exiguus error propè innu-
meros parere soleat. Quam ob rem cæteris tacenti-
bus, ne studiosi amplius hallucinentur. & in errore
versentur, alium edidi tractatum, Peripateticos tan-
tum secutus. in quo penitus a Zimara vt dissidiã, res
ipsa luce meridiana clarior effecit, nõ animo tãto vi-
ro refragandi, cuius ingenium & eruditionem præcla-
ram sæpe sum admiratus & ex æquo & superiore lo-
co laudaui, sed veritatis tuendæ causa. Huius se ip-
sum ingenii acerrimi, & in hoc genere studiorum
versatum iudicem constitui. Idque eo lubentius feci
quia propter te est Ioannes Iacobus Pauisius vir mul-
tæ variæque lectionis, & in philosophia clarissimus,

mihi que multis nominibus carissimus, qui dubio
 procul tuum iudicium approbabit nam ipse tam re-
 cte sentit, ut quisquam alius. Suscipe igitur hanc suc-
 cessiuam operam qualiscunque sit, qua & animum
 meum erga te testatum habebis, & officij summæq;
 beneuolentiæ, qua me prosequeris, in me dilapsam
 non esse memoriam cognosces, parturiuntur quidā
 sublimioris notæ labores tibi que nobilissimi & stu-
 diosissimi Iuuenis Foelcis Paciotti Vrbinatis adhor-
 tationibus parientur, si hunc quem nunc mitto, non
 ingratum tibi fuisse intellexero. Quem boni consule
 putetque cœteros etiam si amplissima contribuunt
 plura tamen multo sibi relinquere. Qui ipsam se tra-
 dit, reliqui nihil sibi facit. Vale, Patauii. Aug. 1560.

MARCI ANTONII ZIMARA
DE SANCTO PETRO DE GALA.

TINIS TERRAE HYDRUNTI

artium Doctoris quæstio qua spe-
cies intelligibiles ad mentem
Auer. defenduntur.

VERITVR Vtrum ad mentem
Auer. intellectus possibilis recipiat
species intelligibiles subiectiue: &
arguitur quòd nò. Nulla substãtia in-
tellectualis recipit in se aliquod ac-
cidens, sed intellectus possibilis est
substãtia intellectualis ex tertio de
anima igitur: maior est Auer. in. xii.
meth. in còmen. 35. Secundo, nulla
forma separata à materia patitur es-
sentialiter uel accidètaliter: sed ani-

ma intellectiua est forma separata a materia ergo: maior est
Auer. in nono metaphisice còmento secundo: minor patet ex
tertio de anima. Tertio arguitur auctoritate expressa Auer.
in septimo phisicorum còmento uigesimo ubi habet q cogni-
tio non fit in cognoscente, ita quod pars cognoscens sit trans-
mutata: sed fit quando aliquid aliud transmutatur: & infra dicit
q comprehensio ipsa nò est aliquid factum in se, sed in respectu
ad nos ex qua auctoritate uidetur sentire Auer. intellectũ ni-
hil se recipere. Quarto arguitur ratione per impossibile si in-
tellectus possibilis in se recipit species intelligibiles sequeretur
q esset actu ante intelligere consequens est contra philosophũ
in tertio de anima in textu còmenti. 5. probatur autem sequela
quia prius natura intellectus reciperet speciem quã intellectio
eum & ex consequenti prius actueretur per species quã per
intellectionem.

intellectionem. Quinto arguitur si de quo magis uidetur in-
 esse & nō inest ergo nec de quo minus, sed magis uidetur q̄ sub-
 stantia immaterialis immediate pos sit agere in substantiā ma-
 terialem quā e contra, & tamen substantia immaterialis non
 potest immediate agere in substantiam materialem. ergo à for-
 tiori ipsum phantasma quod est materiale non potest agere in
 intellectum possibilem qui est immaterialis ad productionem
 sp̄ei intelligibilis. prima pars minoris patet, q̄ magis uidetur q̄
 immateriale agat in materiale quā e contra immediate. Quia
 immateriale est maioris actiuitatis & perfectiōis quā sit ma-
 teriale. Ratio enim agendi est actus ut patet tertio phi. textu
 commenti. 17. & nono metaphi. in textu commen. uigesimi.
 Ratio autem patiendi est materia: ut patet secundo de genera-
 tione textu commen. liii. cum igitur substantia immaterialis sit
 tantum actus: materialis autem substantia sit actus in materia,
 relinquitur q̄ sit maioris actiuitatis substantia immaterialis quā
 substantia materialis. Secunda uero pars minoris patet. uideli-
 cet q̄ substantia immaterialis non possit immediate agere in sub-
 stantiam materialem ex septimo metaphi. com. xxxi. Et. 8. phy.
 com. 15. Et. xii. metaphi. com. 28. In oppositum. Et pro parte
 uera est philosophus. Et commentator in tertio de anima: in
 textu commenti sexti. ubi laudant antiquos qui dixerunt intel-
 lectum possibilem esse locum specierum. In hac questione tria
 faciam. In prima recitabo opiniones aliorum qui Auerroystas
 se profitentur esse. Et impugnabo eas. in secunda ponā opinio-
 nem quā credo esse ueram ad intentionem Auer. In tertia mo-
 uebo. Et soluam pro posse meo quādam subtilia dubia contra
 illam. Et respondebo ad argumenta principalia. Quantū spe-
 ctat ad primum est una opinio cuiusdā moderni qui negat spe-
 cies intelligibiles ad mentem Auerro. Sed dicit q̄ intellectus
 possibilis recipit formas rerum materiales secundum suum esse
 formale. Et inquit q̄ recipiuntur in intellectu: sicut locatum in
 loco. Cogitur autē iste opinator ad hoc quia si intellectus pos-
 sibilis reciperet species intelligibiles & non reciperet formas
 rerum secundū esse reale demonstratio philosophi in. 3 de anima
 in textu commen. iiii. Nulla esset Aristo. enim ibi intendit con-
 cludere q̄ intellectus possibilis sit abstractus à materia per hoc
 medium, quia omne recipiens debet esse denudatum à natura
 recepti. Si igitur ipse intellectus reciperet species intelligibiles
 & non